

TÖRÉS, KIADÓ
ÉS NYOMDA
Waj-Kolozsvár, St. Barón
3, Fap. (Brassai-utca) 10
Feltétel: Szerkesztőség
Levelezési címe: 977
R. N. Sz. — 358
A szerkesztők kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zették. Kéziratokat nem
adunk vissza.

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában	
Egész évre	750
Félévre	380
Negyedévre	200
Egy hónapra	70
Egy szám ára pályaud- varon és vidéken is 3 lej	
Bukarestben	3.50
Csehszlovákiában	
Egy hónapra	25 ct
Egy szám	1.50 ct

1924 június 18 Szerda

Waj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 133. szám

5684. Szíván 16

A zsidó optimizmus

Irta Kaczer Illés

Bratislava-Pozsony, június

Egy keletjáró német író a „Neue Freie Presse”-ben elcsodálkozik a zsidók konstruktív optimizmusán. Judeából jött az írás, az újheber Tel-Avivből, amely hol volt még tegnap — és ma... De legyünk szabatosabbak, tegnap tizenöt év is lehet tizenöt évvel ezelőtt Tel-Aviv valóban nem volt még sehol. A telavivi csoda, ha jól tudom, tíz év alatt futott a csirázástól a száz esztendőre szóló égyürrükig. De a csoda nem ott kezdődik, ahol végetér, hanem ott, ahol nem lehet megállítani s ez a kezdődés pontosan másféleves. Akkor már úgy volt, hogy megáll a csodaváros, vörös téglatalpa az utolsó mélyedésben megrekedt. „Tizennyolc hónappal ezelőtt — írja a „Presse” glóbtrotterja — láttam utoljára Tel-Avivot. A nagy krízis leglankasztóbb napjai voltak. A város akkor kilométerre volt a tengertől. Most, hogy újra látom, már a parton terpeszkedik Tel-Aviv. S ahol eddig egy magános strandhotel nézegette magát a tengerben, ott új város indul, Tel-Nordau, amely még garabonciásabb gyorsasággal épül, mint testvérvárosa, Tel-Aviv.”

Hogy mi van ezen csodálkozónivaló? Amerika városai épültek így öserdők helyén, tavak és folyamok partján, sziklaszigeteken és buja prerik hátán maroknyi év alatt. És Amerika a legcsodálhatóbb újakezdés, amihez ember valaha hozzányúlt. Ha bennem megmozdul a kulturbüszkeség, nem Julius Cézár vagy Bismarck nagy mondanásai indítják meg és nem a trafilgári vérengzés vagy az, hogy egy korzikai kalandor a hatezeréves piramisokat összeismertette egy német barát korszakos találmányával, de többek között az, hogy Csikágó, Newyork és Buenos-Aires a lakatlanban fából, földből, üvegből, acélból és márványból megteremtődött. A nagy genézis folytatása ez, mert az ember a hetedik napon megkapta a földet, hogy folytassa rajta a teremtést. S amit a zsidók most Judeában mivelnek, kicsiben ugyanaz, ami az Európából új terepre kényszerült fehér-ember Amerika-építése volt.

(Aki szereti párhuzamokon törni a fejét, annak a kedvéért ideírom még, hogy Amerika fölfedezése is mulhatatlan lelki és gazdasági szükséglete volt már a tizenötödik század Európájának s igazán nagy baj lett volna, ha Kolumbus eljutott volna Indiába anélkül, hogy Amerika helyén lett volna valami.)

Hogy más Amerika és más a pöttöm Palesztina? Hogy Tel-Avivot és társait nyugalom egynapon emlegetni a kettős kontinens monstrumaival? A teremtőerő ugyanaz: a biblikus optimizmus. Még puritánabb is, hiszen Judában nincsenek öserdők, amelyek százados fákkal fizetnek a serény szekercéit (a Libanon is már csak pénzért mutogatja egy-két megkeskedt cédrusát, a többi rég elvitte Velence ár-bócának, Sztambul pagodának) és nincsenek ömezők, amelyek zsirt izzadnának az áso alatt. Itt a semmin kell megállni, a semmibe megfogózni, a semmiből teremteni. Hogy sikerül? Ime tizennyolc hónap alatt má-földet lép a köcsizmájú város. Ugyvan, ez a konstruktív optimizmus, a zsidó konstrukció.

A „Presse” írója többször is kihangsúlyozza az elmúlt tizennyolc hónapot. Az új Judeának tán a legnehezebb tizennyolc hónapja volt. Válság, válság, válság, gazdasági, politikai és lelki válság, se pénz, se hitel, se bizalom — ilyen korszakokban nem a tunya és fatalista kelet, de az öröktevékeny nyugat is zsebre-akja dolgok két kezét. De a telavivi építés, mintha lázálomban vagy más dimenzióban,

ment tovább, nyugatnak a tengerig, keletnek, be a homoktengerbe, délnek, hogy megölelje kisöccsét, a nagyravágót, Tel-Nordaut. Észak felé nem mehetett, ott az öreg morcosképű Jaffa, aki haltot mond, és be a tengerbe se mehetett, mert megint csak haltot mond Jaffa. Ó Jaffa rég kelet Brüggeje lenne, holt város, mert révje ösdi és leromlott, modern vizimonstrum feleje se szagol. És Tel-Aviv harcos vágya, hogy kiépítse kikötőjét. De Jaffa morcos komorsággal mondja: nem akarom! és „zsidók barátja”, Anglia is azt mondja, nem akarom. És Tel-Aviv? Ne féltsük Tel-Avivot, Tel-Aviv már él, már nyújtózik, már van öntudata és tud akarni: akarni erősebben, mint irigyei és barátai nem akarni. Ha meghódította a homoktengert, meg fogja hódítani a tengert is. Akárhogy is nem akarja Jaffa és Anglia — itt lesz Ázsia nagy vizikapuja. „Megcsináljuk a kikötőt”, mondják a telavivi építők, ha kell az angol jóindulat ellenére is. Tizennyolc hónap kellett, amíg Tel-Aviv kilométeres messziből a tengerhez eljutott, mennyi idő kell, amíg az első hullámöröt lerakja, amelyen barát és ellenség hullámai megtörnek? Newyork négy-száz év alatt lett Newyorkká. Adjatok csak Tel-Avivnak nyugodt négyszáz évet.

A zsidó optimizmus? Nem fölfedeznivaló. Ha nem volna: rég nem volna már zsidó sem. Hogy konstruktív volt ez az optimizmus? Nem épített pantheonokat, dómokat, se sixtusi kápolnákat: ehhez neki nem volt hová. És nem is ez volt a belső hivatottsága. Grieg írja valahol a maga muzsikájából: „Beethoven és Bach templomokat építettek a hegytetőn, én a síkföldön lakóházakat.” A zsidó, ha arasznyi telekhez jutott, családiházat épített, keskeny fészkeket, amelyek az ég felé biztosabbak, mint a föld felé, a gettó szűk két-háromemeletesi évszázadokat szólítanak tanuknak a zsidó konstrukció mellett. Csak konstruktív és optimista nép lehet, amely szaladtában istépit: nemzedéket a semmin vagy legjobb esetben a bizonytalanon. Csaknem kétezer éve, hogy egy görög földrajzíró megírta róla ezt. A nomád Jákob sátorban lakik és Jákob fia házat épít magának, bárhova vándorol. „Nagyon szapora fajta, írja a görög Strabo, mert nagyon tisztá, szereti a családot és a gyereket, szűk országából első-ródi mindentívé, a messzi brit szigetekre is.” S ahova megy, homokra, sziklára, mozgó szigetre, ellenség kanóca alá felépit a házat, amelyet aztán kipádimentomoz szeretettel. Szél leönti? Ellenség felgyújtja? Tenger elnyeli? Odébbmegy és újat épít. Ezer felelmet, aggodást és fájdalmat, ezer gátlást szorit vissza magába, amíg épít. És mindig épít, mert ez a kényszer neki az élet, él és optimista marad mindamíg épít.

Herriot programja forradalmi jelentőségű

Megvalósítja Jaures javaslatát a felfegyverzett nemzetről. Kiküszöböli a francia költségvetésből a jóvátételi fikiót. Általános garanciaszerződés

(Páris, június 17. Az Uj Kelet tudósítójától.)
Egész Európa feszült érdeklődéssel várja a Herriot-kormány bemutatkozását és azt a programot, amellyel a győztes baloldali első kormánya a nyilvánosság elé lép. A kormányprogra-

mot a kamara ma délutáni ülésén Herriot miniszterelnök, a szenátusban pedig Renault igazságügyminiszter olvasta fel. Beavatott helyen nyert értesülés szerint a nyilatkozat a következő politikai irányelveket tartalmazza:

1. Belpolitika: A katonai szolgálati idő megrövidítése és a hadsereg reorganizálása Jaures javaslatát értelmében, amelyek a „Felfegyverzett Nemzet” című művéből ismeretesek. A vatikáni követtség megszüntetése. Széleskörű amnesztia a politikai foglyoknak.

2. Pénzügyi politika: A felhatalmazási törvények megszüntetése. A baloldali pártok ezt a széleskörű hatalmat nem tartják összeegyeztethetőnek a köztársasági szellemmel és megszüntetik ezt a Müllerának oly kedves alkotást.

Pontos leltár felvétele a francia pénzügyekről, a deficit megállapítása oly módon, hogy a mérlegből kiküszöbölné a aktívaként szereplő német tartozások. Törvényhozás a deficitnek saját erőből való fedezésére.

Szigoru üldözése az adócsalásnak és a jövedelmi adó pontos keresztülvitele. A fogyasztási és egyéb közvetett adók progresszív megszüntetése.

3. Szociálpolitika: Együttműködés a munkásszervezetekkel, a nyolcórás munkanap és a szakszervezetek tiszteletben tartása. A munkásbiztosítás sürgős reformálása és az állami tisztviselők szindikátusba tömörülésének elismerése.

4. Külpolitika: A népszövetségi politika megerősítése és kiterjesztése. Feltétlenül elfogadása és gyors keresztülvitele a Dawes-féle szakértői javaslatnak.

A Ruhr-megszállás mindaddig fentartatik, amíg a Dawes-szisztéma normálisan nem funkcionál. A német katonai ellenőrzés fentartása és annak a népszövetségre való átruházása, mi-helyt a körülmények ezt megengedik.

Általános garanciaszerződés kötése a népszövetség égisze alatt és a normális összeköttetés felvétele Oroszországgal.

Herriot programja forradalmi jelentőségű. Bár nagyjában fedi a baloldali blokk általános választási programját, mégis ebben a hivatalos formájában meglepetésszerűen hat nyílt és becsületes célkitűzéseivel nemcsak Franciaországban, de az egész világon. Mindaz, amit a francia radikális pártok az utolsó öt évben hirdettek s amit a világ nagyobbik fele megmosolyogni való utópiának tekintett, most a megvalósulás küszöbére lépett. Bátor és nagystílű programmal lépett Herriot a világ elé. Lerántotta a leplett arról a nagy hazugságról, amellyel Poincaré éveken keresztül áltathatta a francia népet, hogy a francia gazdaságot a német fizetésekkel fogja újjáépíteni. A francia költségvetésben évek óta egy bevételi tétel szerepel ezzel a címmel: „Németország jóvátételi

fizetése”. Ezzel a soha be nem folyó összeggel állította helyre Poincaré a francia költségvetés egyensúlyát. Herriot most szakít ezzel a hazugsággal és a tényleg meglévő deficitet az ország saját erejéből akarja fedezni.

Herriot egyébként kétfőn délután meglátogatta von Hoescht, Németország párisi nagykövetét és hosszabb politikai megbeszélést folytatott vele. A nagykövet az új politikai helyzetről a következő nyilatkozatot tette:

— A ruhrvidéki helyzet azonnal döntést kíván, mert a Ruhr-vidéken most már legfeljebb két hónapig lehet dolgozni. Akkor aztán vége. Akkor a következő helyzet fog előállni: vagy pusztasággá lesz a Ruhr-vidék, amely senki számára sem nyújt fillérnyi hasznot sem, vagy pedig Franciaországnak újból finanszírozni

kellene a Ruhr-vidéket, hogy ne veszítse el azt, amit onnan reparációképpen vár. Ez annyit jelent, hogy Franciaországnak számlálhatatlan milliókat kellene befektetnie. Poincaré fel is ismerte ezt a helyzetet az utolsó pillanatban.

Maginot eddigi hadügyminiszter tegnap átadta hivatalát utódának Nollet tábornoknak. Ezalkalommal beszédet intézett hozzá és figyelmeztette az új hadügyminisztert, hogy ellenzi a katonai szolgálati időnek lezárását, mert a tegnapi ellenségek sem hivatalosan, sem erkölcsileg nincsenek lefegyverezve. Revansreményeik napról napra nőnek és eltökélt szándékaikat, hogy ne fizessenek Franciaországnak. Németországban ma az 1806-iki események ismétlődnek meg. Hiszi, hogy Nollet tábornok megtartja Franciaország védelme számára szükséges katonai erőt.

Nagyváradon lakásépítő részvénytársaság alakult

Első komoly akció a lakásépítés érdekében. Az összes váradai pénzintézetek jelentős összegeket jegyeztek

(Cluj-Kolozsvár, június 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) A háború befejezése óta szociális és gazdasági hatásaiban is romboló erejű lakásépítés megkezdésének első biztató, komoly, jótékony hatással bírhatatlan értékű jelensége az az akció, amely Nagyváradon indult meg és melynek realizálása most már befejezett tényként szövegeztető le. A nagyvárad-i háztulajdonosok szövetsége és a nagyvárad-i lakásbérlet szövettsége karöltve a város közönségével, pénzintézeteivel, iparvállalataival és a vármegye egész közönségével ötvenmillió lej alapítókéval megalapítja a „Nagyvárad-városi lakásépítő részvénytársaságot”. A társaság azzal a céllal alakult, hogy a tisztikar, köztisztviselői kar és a város többi polgárainak olcsó költségen nyújtásával a lakásépítést lehetővé tegye és általában a lakáskriszis megszüntetésére, vagy legalább is enyhítésére vezető akciót támogasson és az akcióval egyidőben a háború befejezése óta teljes pangásnak indult építőipart fellendítse.

Ez az akció gazdasági hatásaiban is óriási jelentőségű, hiszen a mai gazdasági élet, a kereskedelmi és gazdasági forgalom biztonsága elsősorban a lakásviszonyok stabilitásán alapul. A jó és olcsó lakások bősége az élet olcsóbbodását, a városi forgalom megnövekedését és általában az élet konszolidációját segíti elő. Nagyvárad gazdasági vitalitását, egyszerű gyakorlati érzékét, elöljáróinak és gazdasági vezetőfőfőinek providencialitását misem jellemzi jobban mint az, hogy minden energiájukat sorompóba állították a lakásépítési akció realizálására. Ennek az akciónak a sikere külső hatásaiban is érezettni fogja erejét, mert remélhető, hogy Nagyvárad példáját a többi erdélyi városok, így elsősorban Kolozsvár is követni fogja.

A nagyvárad-i lakásépítő részvénytársaság alapítókéje ötvenmillió lej, amely százezer darab, egyenként ötszáz lej névértékű névre szóló részvényből áll. Alapítási költség fejében részvényenként negyven lej fizetendő. A részvénytársaság egymillió lej tőkével is megalakul. A jegyzés alkalmával a részvények névértékének harminc százaléka és az alapítási költség lefizetendő. A részvénytársaság ötven évre alakul. A részvényjegyzés határideje 1924. évi július 31. Az alapítók fenntartják maguknak azt a jogot, hogy az igazgatóságot az első három évre kinevezzék. Az alapítási okiratot többek között dr. Popovici Miklós városi prefektus, dr. Bocico Coriolan polgármester, a Kereskedelmi csarnok, az Ipartestület, a Faegyesület, a Bihoreana pénzintézet, az Általános Hitelbank nagyvárad-i fiókja, az Egyesült Bank és Takarékpénztár, a nagyvárad-i Hitelbank, a Banca Agrara, a Biharmegyei Népbank, a nagyvárad-i Takarékpénztár, a Pesti Magyar Bank igazgatóságai, továbbá a legelőkelőbb nagyvárad-i vállalatok igazgatóságai irták alá.

A KEREN HAJJESZOD

a haifai héber technikumra eddig 11.000 font sterlinget adott ki. Erec Jisrael lesz újra a zsidóság vallási és kulturális centruma.

Ha művészi kivitelű

butort, zongorát

akar venni, ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre és tekintis meg a SZÉKELY és RÉTI ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV. TÁRS. butortermélt sztalosok furnírszékéiégeit legolcsóbban itt szerezhetik be

Palesztina mint ipari állam

A korlátlan lehetőségek országa. Szakértelem, megfelelő tőke és kifartás szükséges. Bőrgyárak, textilgyárak, kémiai gyárak és fűrdők kellenek. Egy bécsi gyáros palesztinai benyomásai

(Cluj-Kolozsvár, június 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) A tegnap délelőtti expresszrel utazott keresztül Kolozsváron Max Klein bécsi gyáros, aki hosszabb ideig tanulmányozta Palesztina ipari lehetőségeit és most azzal a szándékkal tér vissza, hogy Ausztria zsidó gazdasági körének figyelmét felhívja azokra a korlátlan lehetőségekre, melyek az újjáéledő zsidó országban nyílnak a vállalkozókérv, szakértelem és erős tőke számára. Palesztinai benyomásairól Max Klein a következőket mondotta az Uj Kelet munkatársának:

— Megvallom, nagy szkepticizmussal indultam el az utra, éppen mert régi híve vagyok a cionizmusnak. Elsősorban az ország viszonyairól terjesztett kedvezőtlen híreket tanulmányoztam és a rózsaszínű szemüveget otthon hagytam. Józsanul és nyugodtan vontam le a következtetéseket mindabból, amit odakünn láttam és tapasztaltam. Hiszen nagyiparos vagyok. Nem hallgatom el tehát a fogyasztékoságokat sem, amelyek azonban átmenetű jellegűek. Mindenki tudja, hogy Palesztina mai lakott része nem nagyobb, mint például Stájerország és mégis azt várják ettől a huszonöt ezer négyzetkilométernyi kiterjedésű országtól, hogy fejlett agrárállam legyen, amely megfelelő iparral rendelkezék, legyen messze szétágazó vasúthálózat, élénk tengeri forgalma, azonfelül pedig virágzó művészeti és tudományos élete is legyen.

— Az ilyen igények túlhaladják a mai viszonyokat, de nincsenek arányban a benépesített területtel sem. Hasonlóképpen helytelen konzekvenciákat von le Palesztináról az, aki figyelmen kívül hagyja, hogy az ország lakosságának alig tizedrészt teszik a zsidók. Emellett pedig az arabok hallatlanul alacsony életmódját tekintve, Palesztina hatszáz ezer lakosa közül legfeljebb kétszázötvenezer ember tekinthető fogyasztónak európai értelemben. Mind ezeknek figyelmen kívül hagyásából származott a sok csalódás azoknak a gyáriparosoknak a részéről, akik kapcsolatot kerestek Palesztinával.

— Józsan kereskedői kalkulációval tekintetbe kell venni a következőket: Európának tulsok a lakosa, Palesztina viszont agrárállam, nagy fejlődési terepnummal. És amilyen kicsiny is az ország, épp olyan kedvező az éghajlati tagozódása. Jeruzsálemben és környékén ugyanazok a mezőgazdasági termékek teremnek meg, mint Középeurópában, a Jordán medrében délvideki a klíma, melyben a datolya, mandula, füge, banán és más délgüümölcs megterem.

Mezőgazdasági tekintetben a legnagyobb optimizmus is indokolt.

Csak meg kell nézni a Jezreel-völgyben két év óta alakult kolóniákat és azt, hogy például Daganjában mit végzett 12 év alatt a zsidó munka, ha fogalmat akarunk alkotni a lehetőségekről és az arab földművelés közti különbségről. Milyen lesz az ország képe husz év múlva?!

— A mezőgazdasági helyzettel kapcsolatban a gyümölcsiparnak, marmaládéiparnak, zöldségkonzervgyártásnak és tejfeldolgozó iparnak már most is pompás kilátásai vannak. Ezzel szemben egyelőre nincsenek lehetőségei a tömegcikk-gyártásának, faiparnak, bútorigiparnak, cellulozgyártásának és papirgyártásnak, mert hiányzik a megfelelő nyersanyag és elhelyezési lehetőség. Még nem rentábilis a ruhaipar sem. De

nagy jövője van a kémiai iparnak mint nagyiparnak.

Évezredek óta kiaknázatlan kincseket rejt a Holttenger ebben a tekintetben. Nagyon fejlődőképes a vendégipar. Palesztinában egész sereg gyógyforrás van, melyek közül például a tiberiási kénsavas hévíznek a hatása vetekedik az osztrák Gastein-fürdővel. Jelenleg ott csak két hasznavehetetlen fűrdőépület van. A kitünő gyógyvizet kihasználatlanul folyik el az utcákon és a tóba. Még rosszabb állapotok vannak a szállóiparban. Teljesen kiaknázatlan a Karmel, amelynek

csodás fekvése és pompás klímája a Rivierával vetekedik

és így világhírű nyaralóhelynek és üdülőtelep-

nek lehetne kifejleszteni. Ehhez azonban szükséges, hogy az Akka és Bairut közötti rövid vasutvonalat kiépítsék, miáltal Konstantinápolyon keresztül négy nap alatt lehet Európából Palesztinába utazni.

— Egészséges gazdasági fejlődéshez három előfeltétel szükséges Palesztinában is: szakértelem, pénz és kitartás. A dilettantizmus nem boldogulhat ott sem és megfelelő tőke nélkül nem szabad megengedni vállalatok alapítását. A jeruzsálemi ipari reszortot olyan emberek rohanják meg, akiknek ötszáz fontjuk van és ezzel akarnak gyárat alapítani. Ilyen kis összeggel (tizenkétezer békebeli koronával) soha nem lehetett jelentősebb dologhoz fogni. Ami pedig a szükséges türelmet illeti, senkinek sem szabad elfelejteni, hogy normális viszonyok között és egészséges fejlődés mellett is bizonyos időre van szükség, amíg egy vállalat rentábilis lesz. Cipőgyártásnál például csak negyedik üzemlévben mutatkozik az első haszon. Az tehát, aki mindezek szemelőtt tartásával jól megválasztja, hogy milyen iparágban akar dolgozni, kedvező prognózissal foghat munkához. Vonatkozik ez különösen a gyengevalutájú államok iparára, ezek között is elsősorban Ausztriára, mely túl van industrializálva s ezért fölösleges ipartelepeinek amugyis ki kell vándorolniok. Palesztina például főleg a bőripar számára kedvező terület. Gazdag nyersbőrtermés van, de nincs még gyár, amely feldolgozza. Ugyanez áll a textiliparra.

A bécsi gyáros végül achalucokról és általában a palesztinai munkásokról emlékezett meg az őszinte csodálat hangján. Ezek az emberek valóban feláldozzák magukat az eszméjükért. A vállalkozónak olyan munkabérekkel kell fizetnie, hogy a munkás emberségesen megéljen, de ezzel szemben eddig talán soha és sehol nem tapasztalt munkakedvvel és szorgalommal dolgoznak, mert mindegyikük érzi, hogy nem csupán bémunkát végeznek, hanem egy új ország, a saját országuk alapját vetik meg két kezük munkájával.

A newyorki gettó

Ahol a négerék is jiddisül beszélnek

Varsó és Lemberg után Newyork a világ legnagyobb gettója. Az East-Side kis síkatorait lepi el először az orosz és lengyel zsidók rajai. A második generáció már a Lenox-Avenue elegánsabb utcáira tör elő és még egy lépés kell csak az alsó Brodway milliárdos forgalmu üzleteihez, világraszóló bankjaihoz és huszemeltes áruház-irodáihoz.

Még az East-Side tipikus gettó. Látni itt kátfános, hosszuszakállas öregeket, toprongyos aszszonyokat, borotváltarcu, elegáns gentlemanokat és selymes-bársonyos delnőket, akik már az elegánsabb fertályok felé kacsiutgatnak és pár nap csak, amikor megjelennek már az ismert Löw-Moskovitz-Herskovics-Mayer hangzásu cégtáblák a Wath-Sveet környékén, a milliárdosok fertályában. Ezekkel a cégekkel van tele Newyork, de kint az Easton még órák hosszat járhat az és csak héberfeliratos táblákat, héber hirdetésekkel látsz, éjszaka héber cégek káprázatos reklámjainak fénye vakít.

Héber feliratos mozik, színházak, sőt kis operák és az East-Brodwayn egymás mellett a héberbetűs nagy jiddis lapok — a „The Jewish Daily News”, a „Tóg” és a szocialista „Forward” ragyogó palotái.

Töméntelen sivalkodó, maszatos gyerek az utcán, néger dajkák, akik megtanulva gazdáik nyelvét — jiddis zsargonban babusgatják a kis csemetéket. Azt szokták mondani, hogy az East-Brodwayn és a Bowaryn majdnem annyi a milliomás, mint a Wall-Streeten, csak ezekről még nem tudják, hogy milliomosok.

A newyorki gettó népe vándorol. Új és új tömegek jönnek, új és új tömegek vadlenek át a gettó törött zsidójából szabad és önértetes amerikai zsidóvá. Értékes rezervoárja ez Amerikának, nem csoda, hogy Ford antiszemizmusa ezt kezdte ki először.

— Nagyváradon az Uj Kelet részére hirdetések és előfizetések felvesz Blum Zsigmond, Oradea-Mare, Str. Alexandri (Teleki-u.) 4. szám. Telefon 8—53. (Rosenberg Jenő bórkereskedésében.)

Sulyos konfliktus

(London, június 17.) Szombaton délután a forrongó Mexikó fel a brit követ hangosan követelte Erre az igazított sülése szerint a aknak, hogy a nek rendeletéből szágából, többizb mányával a vég radalom esemen

A támadás megerősített pa az ostromlókkel elfoglalták a k telefonvezetéket maták interver igyekeztek a k

Mexikó kül közbenjáró dip akarja, hogy A maradjon a vi az, hogy Angl képviselője leg

A mexikói a brit kormán Államok korm megsértették Macdonald m laszolva kijele kormány eljér ménék tekintí volt budapesti detése elmarad

Elitették

(Cluj-Kolozsvár, június 17.) Né vári Goldstei rök garázdál értékű gépa után két hét lom udvárán a raktárhely imaházat tör kegyeszet lo

A detekt zshoz és ez ronázta, me nyert, hogy zottja, Mosk Moskovit ség a nyom letéről. A k val a lopott

A rendő hogy Mosk a Hója-erdő segédet leta

Moskovi vallomást t részeket má de a kegy pékműhelye Frischmann rendőrség

A koloz a két betör vitz beisme

Frischm lopásban, volna anna beismerő v alá és a b szavonta.

Frischm steint is, abban az emelt vád vádakat es jelentette,

Hossza Tanuként vitz Abrah bünösnek Sándor ell orgazdaság egy év ké

Mosko ért, Frisch állapításáé

Súlyos konfliktus Anglia és Mexikó között

(London, június 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Szombaton délután izgalmas jelenetek játszódtak le a forrongó Mexikó fővárosában. Óriási tömeg vonult fel a brit követség elé, a palotát körülfojták és hangosan követelték az angol követ letartóztatását. Erre az izgatott lépésre a „Daily Express” értesülése szerint az adott okot a lobbanékony mexikóinak rendeletéből előzőleg már kiutasítottak az országból, többiben hamis információkat közölt kormányával a végleg még le nem zajlott mexiói torradalom eseményeiről.

A támadásra a követ elzárkózott várszerűen megerősített palotájába és formális harcra készült az ostromlókkal, akik azzal válaszoltak erre, hogy elfoglalták a követség vízvezetékét és elvágták a telefonvezetéseket is. Végre a többi külföldi diplomaták intervenciójára a megszálló csapatoknál és igyekeztek a konfliktust elsimítani.

Mexikó külügyminisztere kijelentette a nála is közbenjáró diplomatáknak, minden igyekezetével akarja, hogy Anglia és Mexikó között barátságos maradjon a viszony, ennek azonban első feltétele az, hogy Angliának minden tekintetben megfelelő képviselője legyen Mexikóban.

A mexikói angol követet ért sérelem ügyében a brit kormány érintkezésbe lépett az Egyesült-Államok kormányával, minthogy Mexikóban súlyosan megsértették a fennálló nemzetközi szokásokat. Macdonald miniszterelnök egy interpellációra válaszul kijelentette az alsóházban, hogy a mexikói kormány eljárását a nemzetközi jog komoly sérelmének tekinti ilyen körülmények között. Hohler volt budapesti angol követ tervbevett mexikói küldetése elmarad.

Az imaház betörője

Elitették a szénateri imaház kifosztóját

(Cluj-Kolozsvár, június 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány hónappal ezelőtt a kolozsvári Goldstein-féle olajmalom raktárában betörők garázdálkodtak és mintegy tizenöt ezer lej értékű gépkatapultákat loptak el. A betörés után két héttel újra betörők jártak az olajmalom udvarán, de ezalkalommal a betörők nem a raktárhelyiségeket, hanem az udvaron levő imaházat törték fel és onnan tízezer lej értékű kezszert loptak el.

A detektívek újult erővel fogták a nyomozáshoz és ez alkalommal munkájukat siker koronázta, mert néhány nap alatt megállapítást nyert, hogy a betörést a gyár egyik alkalmazottja, Moskovitz Ábrahám követte el.

Moskovitz, aki megsejtette, hogy a rendőrség a nyomában van, megszökött a város területéről. A lakásán tartott házkutatás alkalmával a lopott dolgok nagyrésze megkerült.

A rendőrségnek később tudomására jutott, hogy Moskovitz újra visszatért Kolozsvárra és a Hója-erdőben bujdos. A rendőrség a tolvaj segédét letartóztatta.

Moskovitz kihallgatása alkalmával beismerő vallomást tett és elmondotta, hogy a gépkatapultákat már különböző helyen értékesítette, de a kezszerek egy részét Frischmann Sándor pékműhelyében rejtette el. Moskovitz szerint Frischmannnak is része volt a betörésekben. A rendőrség Frischmannnt is letartóztatta.

A kolozsvári törvényszék ma foglalkozott a két betörő ügyével. A bíróság előtt Moskovitz beismerő vallomást tett.

Frischmann tagadja, hogy része volna a lopásban, vagy egyáltalán tudomással is birt volna annak elkövetéséről. A rendőrségen tett beismerő vallomását kizsákos hatása alatt írta alá és a bíróság előtt az eddigi vallomását visszavonta.

Frischmann zsarolással vádolta meg Goldsteint is, aki tőle ötezer lejt akart kicsalni és abban az esetben visszavonta volna az ellene emelt vádjait. Frischmann az ellene felhozott vádakokat csak koholmányoknak minősítette és kijelentette, hogy teljesen ártatlannak érzi magát.

Hosszas tanácskozás után a bíróság Moskovitz tanúként Glasner Akiba főrabbit is kihallgatták. vitz Ábrahámot betöréses lopásban mondotta ki bűnösnek és ezért két évi fegyházra, Frischmann Sándor ellen viszont elejtették a lopás vádját, orgazdaságban mondotta csupán ki bűnösnek és egy év két hónapi fegyházzal sújtotta.

Moskovitz Ábrahám az ítéletet súlyosságáért, Frischmann Sándor pedig a bűnösség megállapításáért felebezést jelentett be.

Megszakadt a vasuti, telefon- és táviróösszeköttetés Kolozsvár és Bukarest között

Egyetlen bukaresti vonat sem érkezett ma Erdélybe. Semmit sem tudnak a regátba indított vonatokról. Az árvíz elsodorta a Valea-Larga halálhidját

(Cluj-Kolozsvár, június 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) A napirenden lévő szakadatlan esőzések következtében ma teljesen megszakadt az összeköttetés Erdély és a regát között. A bukaresti nagy árvíz katasztrófa után most a valea-largai gyászsemlékeztető vasuti hid összeomlásáról kapunk hírt kerülőúton. Értesülésünk szerint az esőzések következtében megduzzadt havasi patakok annyira megrongálták ezt a csak sebtében újjáépített hidat, mely Erdélyt a régi királysággal köti össze, hogy be kellett szüntetni a vasuti forgalmat. Ennek következtében ma egyetlen egy vonat sem érkezett Bukarest felől. A vasutügyi vezérigazgatóság

ugyanis a multakon okulva nem merte elindítani a vonatokat, miután a helyszínre kiküldött mérnöki bizottság meggyőződött arról, hogy a hid a legcsekélyebb megterhelést sem bírná el.

Brassó és Predeal között, valamint a fővonal irányában eső regátbéli állomásokkal megszakadt a táviró- és telefonösszeköttetés is, mert az esőzések teljesen tönkretették helyenkint a vezetékeket. Egyetlen táviró- és telefonvonal sem maradt épen és így Erdély teljesen el van zárva a regától és Bukaresttől. Ennek tulajdonítható, hogy a kolozsvári üzletvezetéségen semmit sem tudnak az Erdélyből indított vonatok sorsáról.

A rendőrautó antiszemita utja

A soffőr a robogó autóból meglepte egy öreg zsidó szakállát

(Cluj-Kolozsvár, június 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Felháborító utcai botrány játszódott le ma délután félhárom órakor a Mikes Kelemen utcában. A durva utcai inzultust súlyosítja az a körülmény, hogy hatósági közegek szemeláttára és passzív asszisztálása mellett játszódott le, akiknek eszük ágába sem jutott meggátolni a brutális támadást.

Félhárom órakor, a kora délutáni órákban meglehetősen néptelen Mikes Kelemen-utcán, egy automobil robogott keresztül teljes menetssebességgel. Az autóban, amely a 40-es számot viselte,

a soffőr mellett egy rendőr ült, a hátsó két ülésen pedig két civilruhás agent foglalt helyet.

A III. kerületi rendőrkapitányság épületével szemben a járda szélén Schwartz Zelig apahidai metsző szállása felé igyekezett, amikor az autó soffőrje hirtelen a járda felé kormányozta a robogó autót, jobbkézével elhagyta a kormánykereket és megragadta a gyanútlan Schwartz Zelig hosszú, tömött szakállát.

Mindez egy pillanat műve volt.

A szerencsétlen ember elvesztette az

egyensúlyát és félig alétan bukott az előrobogó autó mellé,

otthagya a soffőr kezében a hősi tett zsákmányát: szakállának kitépett, véres szárait.

Az utca közönsége felháborodva látta a gonosz jelenetet és meg akarta állíttatni az autót. A soffőr mellett ülő rendőr nevetve mutatott fület, az autó utasai pedig röhögtek. A soffőr szintén.

Schwartz Zelig az eset egyik szemtanújával együtt a szembenlevő kerületi kapitányságon jelentést akart tenni az esetről, de a kapitányságon nem volt inspekción tisztviselő.

A délutáni órákban a rendőrprefektúrán érdeklődtünk, ahol a legnagyobb meglepetésünkre azt a felvilágosítást kaptuk, hogy

a 40-es számú autó Gritta prefektus személyes szolgálatára áll.

Jelentést akartunk tenni Gritta prefektusnak a felháborító esetről, de a prefektus délután nem volt a hivatalában. Meg vagyunk arról győződve, hogy Gritta prefektus, akinek minden igyekezte arra irányul, hogy megakadályozza a rendbontásokat, meg fogja találni a módot arra is, hogy alantasaival szemben a legszigorubb megtorlás eszközeivel éljen.

Matteotti meggyilkolása megrendítette az olasz fasciát

Lemondott a fasiszta kormány. Öngyilkos lett a sajtófőnök. Hetven letartóztatás. A magyar szocialisták tiltakozni akarnak

(Róma, június 17. Az Uj Kelet tudósítójától.)

Matteotti szocialista képviselő elrablása ma már politikai ügygé dagadt Olaszországban és a tegnapi még elfásult kedélyek lázongásba csaptak át. Már tegnapi számunkban hírt adtunk arról, hogy az olasz tömegek sokhelyütt lázonganak és Nitti, Mussolini nagy ellenfelét éltetik.

Egy római távirat szerint az olasz kormány tagjai, Stefani pénzügyminiszter kivételével, beadták lemondásukat. Ez a hír még megerősítésre szorul.

Egyébként az elcsapasok tényleg napirenden vannak. Lemondott de Bono, a nemzeti milícia parancsnoka, kinek helyébe a trieszti prefektust nevezték ki. Mussolini átvette a gyarmatügyi minisztérium vezetését, belügyminiszteré pedig Tedessonit nevezték ki. Róma rendőrprefektusát, Bartinit is felmentették állásától.

Matteotti meggyilkolása a fasiszta párt egységét is bontogatni látszik.

Ezt valószínűleg Mussolini nagy erélyessége okozta, melyet egyes fasisztákkal szemben érvényesített. Valószínűnek látszik, hogy a kormány lemondása is ellene irányul. Más verzió szerint éppen Mussolini akar purifikációt és el akarja távolítani kellemetlen barátait.

Római hírek szerint a fasiszta párt ideiglenes vezetését egyelőre egy tiztagu direktóriumra bízta. A Giustizia cikket ír arról, hogy Matteotti gyilkosa a szökés előtt elmesélte, hogy Matteotti utolsó pillanatig küzdött gyilkosaival és minden kínzás ellenére vonakodott megtagadni politikai hitvallását. Az országuton megtalálták Matteotti vasuti jegyét. Az izgalmas magas fokára jellemző, hogy a római és többi nagyvárosi színházak nem tartanak előadást.

Egy másik távirat szerint megtalálták Matteotti zsebkendőjét is a Vicox-tó mellett. Ebből arra kö-

vetkeztetnek a hatóságok, hogy Matteottit a vízbe dobták.

A Matteotti-ügyben eddig összesen hetven letartóztatás történt. A nápolyi vasuti állomáson egy ember Matteottinak nevezte magát, de kitünt, hogy örült. Mussolini kommunikéban figyelmeztette a sajtót, hogy őrizkedjék felelőtlen hírek közlésétől. Meg nem erősített és ellenőrizhetetlen hírek szerint a római sajtófőnök öngyilkos lett.

A „Popolo d'Italia” figyelmezteti a fasisztákat, hogy legyenek elkészülve a fasiszta-ellenes mozgalmak fellángolására. Valószínűnek látszik, hogy az összes ellenzéki pártok bekapcsolódnak a fasiszta-ellenes mozgalomba. A fasiszta csapatok parancsokra várnak.

Legújabb jelentések szerint Mussolini elfogadta hat miniszter lemondását és a kormány újjáalakítására megkezdődtek a tárgyalások. Valószínűnek tartják, hogy a kamarát feloszlatják.

Filipollit, a „Corriere d'Italia” igazgatóját és Maleot, a „Tempo” igazgatóját Bolognában letartóztatták.

A párisi reggeli lapok egyöntetűen annak a véleménynek adnak kifejezést, hogy Matteotti meggyilkolása az olasz politikában egészen új helyzetet fog teremteni és válsággal fenyegeti a fasiszta rezsimet.

Luganóból táviratozzák, hogy a „Socialista Liberra” és a „Stampa” szerint Matteotti egyik gyilkosa Luganóba érkezett.

A Matteotti-ügy most már túllépi az olasz határokat és nemzetközi jelentőségűvé kezd dagadni. A budapesti szocialista képviselők szavá kívánják tenni Matteotti meggyilkolását a magyar parlamentben. Tegnapi napirend előtt akartak felszólalni, de az elnök nem engedélyezte a felszólalást.

Római legutolsó jelentés szerint az olasz király jelentést tétetett magának a Matteotti-ügy állásáról.

Az első antiszemita pör a kolozsvári hadbírószágon

Háromszáz lej pénzbüntetésre ítélték az egyik diákot. A többi vádlottat felmentették

(Cluj-Kolozsvár, június 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délelőtt zajlott le a VI. hadtest hadbírószága előtt az első antiszemita pör tárgyalása. A tárgyalást érthető érdeklődés előzte meg, annál is inkább, mert az összes kolozsvári körök különös érdeklődéssel várták, hogy minő ítéletet hirdet ki a hadbírószágon az első ilyenemű bűnügyben. A hadbírószágon a négy vádlott közül csak az egyiket mondották ki bűnösnek, akit háromszáz lej pénzbüntetésre ítélt, a többi három vádlottat pedig felmentette.

Emlékeztet, hogy néhány héttel ezelőtt a rendőrprefektus betiltotta a nyilvános helyeken való éneklést. Ezután a betiltó rendelkezés után május 17-én éjjel két órakor egy rendőrszolgálat, amint ellenőrző körútját végezte, a Calea Regele Ferdinandon egy éneklő diákcsoporttal találkozott össze, amelynek tagjai az antiszemita diákhimnusz énekeltek. A rendőrszolgálat eleinte ügyet sem vetett az éneklőkre, majd amikor a csoport a Metropol-kávéház előtt egyre hangosabban kezdett viselkedni, Majcan szubkomiszár egy rendőrszolgálatban a zajongók közé sietett és felszólította őket, hagyják abba az éneklést és oszlanak szét. A diákok nem engedelmessé váltak a rendőrszolgálat felhívására és megfenyegették a rendőrszolgálatot, miközben súlyosan szidalmazták a rendőrszolgálatot. Amikor az egyik diák botját is akarta

használni, a rendőrszolgálat segítségért sított, mire a járőr többi tagjai a helyszínre siettek és körülfogták a diákokat.

A rendőrök az őrizetbe vett diákokat az első kerületi kapitányságra kísérték. A diákok többször megpróbálták öreiket rávenni arra, hogy engedjék őket szabadon, majd amikor ezt a kérésüket nem teljesítették, újból szidalmazni kezdték a rendőrszolgálatot.

Az első kerületi kapitányságon jegyzőkönyvet vettek fel az esetről és így kerültek az éjszakai szereplői a hadbírószágon elé, amely mai ülésén tárgyalta ügyüket. A mai tárgyaláson Alexandru Muresan, Iuliu Muresan, Leontin Muresan és N. Peia egyetemi hallgatók jelentek meg vádlottként. A tárgyaláson Bulbec ezredes elnökölt, a vádat Vladescu hadnagy képviselte, a védelmet pedig Petala N. volt hadbíró-főhadnagy és Emil Vasiliu ügyvéd látták el.

A tanúhallgatások során a megidézett rendőrök igen ingadozó vallomást tettek. Beigazolást nyert, hogy a vádlottak szidalmazták a rendőrszolgálatot, Muresan Alexandru pedig bűnyelvével fenyegette meg a rendőrszolgálatot.

A hadbírószágon Alexandru az ostromállapotról szóló rendelet elleni vétségben mondta ki bűnösnek és azért háromszáz lej pénzbüntetésre ítélt. A többi vádlottakat pedig felmentette a vád és következményei alól.

Szünjön meg Magyarországon a „fekete kéz”

A titkos alakulatok ellen. Izgalom a kiutasítási rendelkezések miatt

(Budapest, június 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az új büntetőnovella tárgyalása során a jogügyi bizottságban heves támadások hangzottak el a titkos szervezetek ellen. A vita a már hírhedt 41. § körül keletkezett, amely a titkos szervezetekről és egyesületekről szól. A vita vezérszónoka Rupert volt, aki kifogásolta, hogy a büntető rendelkezések csak a nem engedélyezett szervezetek ellen szólnak. Különösen az Ébredő Magyarok egyesületének szigorú ellenőrzését kéri. Az Alföldi Brigád is nagy veszedelem jelent Magyarországon szűzben megindult konszolidációjára.

Rassay Károly azt követelte, hogy a titkos szervezetek működését törvényesen korlátozzák. Különösen azok a titkos szervezetek károsak az országra nézve, melyek a lehangosabban hazafiaskodnak és az igazi hazafiaságot ezzel agyonkompromittálják. Nem szabad tűnni, — mondotta — hogy Magyarországon balkáni szisztémájú „fekete kéz” bandák garázdálkodhassanak! A 41. §. azonban lehetővé teszi, hogy hatóságilag engedélyezett titkos szervezetek működhessenek. A „Kettős Kereszt Vésztársaság”-a a kormány szerint nem veszélyes, bár az utolsó évek minden gonosztette innen indult ki.

Vásonyi Vilmos dr. a titkos szervezetekre vonatkozó paragrafust rossz tréfának minősítette. A bizottság az ellenzéki támadásokkal szemben a hivatalos szöveget változatlanul elfogadta.

Magyarország közvéleményét különben a budapesti „Az Újság” leplezése tartja izgalomban a belügyminisztérium most elkészített utasításáról, mely az idegen állampolgárokkal szembeni eljárás szabályozza.

Az 1903. évi törvény most elkészített végrehajtási utasítása megnehezíti és korlátozza idegen állampolgárok Magyarországon való tartózkodását és letelepedését. Bármilyen idegen állampolgár azonnal kiutasítható, ha a rendőrség úgy találja, hogy az illető ott tartózkodása az „államérdek szempontjából nem kívánatos”. A belügyminisztérium bármikor visszavonhatja a már megadott letelepedési engedélyt, ha az illető működése a társadalom bizonyos rétegére károsnak látszik.

Az idegen tartózkodási helyét nem változtathatja, mert a kiadott tartózkodási engedély csak egy bizonyos városra vonatkozik.

Különösen szigorú elbírálás alá esnek, akik 1914 január óta valamely emigrációs mozgalom során (háborús beözönlés) költöztek be a mai Ma-

gyarország területére. A rendelet „nem kívánatos”-nak jelez minden idegen állampolgárt, aki a magyar államról, a nemzeti hadseregről és kormányzóról, vagy a magyar fajról lekicsinylőleg nyilatkozik. A kiutasítás úgy történik, hogy csendőri fedezettel az illetőt a határra toloncolják. A kitoloncolásig az illető családjaival együtt rendőri őrizetben tartandó.

Egy tartózkodási engedélyért különben két aranykoronát, a lakásengedélyért 20 aranykoronát kell fizetni az idegen állampolgárnak.

Ezt a végrehajtási utasítást kiegészíti Rakovszky belügyminiszter 20,000 számú titkos rendelete, mely külön szigorú rendelkezéseket tartalmaz a zsidók és munkások ellen.

„Az Újság” leplezése a kormányt is gondolkodába ejtette, mert egy hivatalos közleményt adott ki, amely szerint a végrehajtási utasítás még csak előkészítőben van és nem egyéb, mint az eddig kiadott rendelkezések összefoglalása.

Elhalasztódott a román-magyar és magyar-cseh döntőbírószágon megalakulása

Genf, június 17. A cseh-magyar és román magyar döntőbírószágon elnökválasztását az érdekeltek felekre bízta a népszövetség. Magyarország ugyanis kérte a népszövetséget, hogy nevezze ki a két döntőbírószágon elnököt, hogy ezáltal is sietesse az eljárást. Uruguay képviselőjének, Guaninak indítványára azonban a népszövetségi tanács kimondotta, hogy a román-magyar és csehszlovák-magyar döntőbírószágon elnökének kinevezését a jövő őszi szakra halasztja, egyben felszólította a feleket, hogy időközben kísérjék meg a megegyezést, miként az Jugoszláviával történt.

— Egy francia rendőrfelügyelőt a gyorsvonat elé fektettek. Mainzi lapok írják, hogy öt német nacionalista az elmúlt éjjel a francia rendőrség felügyelőjét, Munchyt fogságba ejtette, megkötözte és Dortmund és Lüneburg között a vasúti sínekre fektette. Munchynek sikerült nagy erőfeszítéssel egy a sínek közé helyszökkeni, hogy a föltételezhető gyorsvonat nem tett kárt benne. Munchyt reggel német munkások szabadították ki szorongatott helyzetéből. A merénylők munkájuk közben egy okmányt veszítettek el, amelyen állítólag a „Westfalen-Traubund” nevű nemzeti szervezet bélyegzője van.

Két bemutató egy este a Magyar Színházban

(R. P. Voinescu: Fekete banda és Sacha Guitry: Fehér és fekete)

Tegnap este két újdonságot mutatott be a Magyar Színház. Elsőül román szerző magyarra fordított egyfelvonásos színdarabja került előadásra. Romulus P. Voinescu Fekete banda c. színdarabja. A nem nagy igényű színdarab alakjai karakterisztikus vidéki típusok és megrajzolásukban a román kisváros jellegzetes színei erősen érvényesülnek. A valószínűtlen és kissé naiv mesét életteli humor lengi át, a félrevezetett falusi zsidó alakjában az elnyomott, nyolcvanas évekbeli román zsidóság típusára ismerünk. Az előadás kiváló volt, különösen Forgács és Nagy Gyula alakítása volt elragadó és igazságokkal teljes. Kemény egyre fejlődő színészi egyénisége új hangokkal és színekkel bővült. Igen karakterisztikus volt Bányász alakítása is. Kádár Imre fordítása becsületet, gondot készült munka.

Az egyfelvonásos után Sacha Guitry-nek, a híres párisi színész-vígjátékírónak darabja: a Fehér és Fekete került színre. Sacha Guitry minden erős színpadyszerűsége mellett is, ért a jellemek rajzolásához. A bemutatott vígjáték meséje egy hisztérikus párisi asszony egyetlen botlása körül játszódik, melynek eredményeképpen egy néger csesemő lát napvilágot, ki életét az asszony és egy néger tenorista egyetlen találkozásának köszönheti, melyre az asszonyt féltékenységtől fűtött bosszú készíti; bosszu — a csapodárnak hitt férje ellen. Ekörül forognak a jellegzetesen borsos, francia esprit-vel megtűzdelt jelenetek. Kedves párisi derű, könnyelműség leplebe öltöztetett szentimentalizmus szövi át a darabot, melynek láttán elfeledjük a darab jellemzési hibáit és néhol az erőszakoltságokra épített fordulatosságait.

Az előadás elsőrangú volt. Baróti Erzsébet tökéletes hisztérikát alakított, az utolsó felvonásban pedig a párisi asszony minden bűbáját megelevenítette. Igen tetszett Lengyel Vilmos temperamentumos játéka. Cselle mulatságos, ernyedti párisi figuráján jót mulatott a közönség. Bájos és közvetlen volt Könyves Tóth Erzsébet. Mihályffy és Lackó Aranka kis szerepeikben is kiváltak. Kemény megkapó előadást nyújtott, Leövey Leó orvosa pompás humorával hatott. S. I.

— Ujra nagy vihar volt Bukarestben. Tegnap este hat órakor óriási orkán dühöngött a fővárosban, amelyet három óra hosszat tartó felhőszakadás kísért. Az orkán óriási károkat okozott, számos ablakot bezúzott. A forgalom megszakadt, az összes telefonvonalak megromlottak, a szikratűz több időre hasznavehetetlenné vált. A víz előtört az alacsonyabban fekvő városrészeket, lehetővé a pincébe és szuterénlakásokba. Különösen nagy a pusztítás a „Campul Mosilor”-on rendezett kiállításon, a „Targul Mosilor” területén, amelyet az eső valóságos tóvá változtatott, amelyben a kiállított tárgyak uszálnak.

— Súlyos baleset a Magyar Színházban. Tegnap délután három óra után súlyos baleset történt a kolozsvári Magyar Színházban. Mátyás Jenő, a színház népszerű alkalmazottja a színpad zsinórpadlásán mászkált. Véletlenül megszuszott és több méter magasságból lezuhant a színpadra. Mátyás olyan szerencsétlenül esett, hogy a diszlethez egyik ott heverő éles szerszáma testébe fúródott. Mátyás azonnal elvesztette eszméletét és csak a telefonon kihívott mentők térítették a sok vért vesztett embert eszméltre. A mentők Mátyás Jenőt beszállították a sebészeti klinikára, ahol megoperálták.

Fehér Arthur szavalóestélye. Fehér Arthur, a népszerű előadóművész egyetlen szavalóestélyét f. hó 22-én, vasárnap este tartja meg az unitárius kollégium dísztermében, 9 órai kezdettel. Az előadás iránt általános érdeklődés mutatkozik és a közönségnek minden bizonnyal élvezetes estét fog nyújtani. Műsorán Petőfy, Ady, Poe, Isaac, Minulescu, Crainic, Iba, Sebbatai, Letteris és a világirodalom többi nagy alkotói szerepelnek. Jegyekre előjegyzéseket a Friedmann-és Lepage-könyvkereskedések fogadnak el 40, 30, 30 lejes áron.

Szőrmefestés és gyapjufestés

TAVASZI RUHAKAT A LEGSZÉBBEN TISZTÍT
"KRISTALY" GŐZMOSÓGYÁR CLUJ
Telefon 500

Gyapju-gyapju-fonalfestés

Az Uj Kelet...
Az Uj Kelet...
Az Uj Kelet...

dapest...
jelent...
igazga...
Szegál...
igazga...
azzal...
részét...
nem...
törzsd...
dor, V...
kaszás...
men E...
zomán...
keres...
elsikk...
vásárlá...

keres...
kezt...
körén...
A tan...
meg...
tagjai...
gyakor...
megza...
Kölon...
nek...
kérdés...
dásoka...
hogy...
állitá...
borodá...

zsálem...
dihan...
távirók...
tel arra...
tek ily...
tolszere...

ügyvéd...
gyalta...
Andor...
véd tu...
a leán...
ügyvéd...
között...
késével...
meghal...
felindul...
két év...
az ügy...
lott fel...

céltorn...
lentik...
fedélzet...
dék a...
ban a...
pette...
zetet...
tője fel...
gyorsas...
egyre...
páncélt...
len a k...
városban...
másnak...
lyosan...

— I...
Budapest...
Szabó...
hónapra...
tűggeszte...
Szabó...
osztály...
szerint...
olyan...
veny tilt...

— M...
ellen elk...
pal ezeld...
a moszku...
vettek el...
rénylet...

a Magyar

Guitry: Fehér

antatott be a Ma-
magyarra fordí-
t előadásra. Ro-
c. színjátéka. A
karakterisztikus
an a román kis-
rvényestülnek. A
élettel humor
dó alakjában az
mán zsidóság ti-
volt, különösen
volt elragadó és
fejlődő színész-
rel bővült. Igen
itása is. **Kádár**
készült munka.

Guitry-nek, a
darabja: a **Fe-**
Guitry mindeu-
ért a jellemek
ék meséje egy
botlása körül
egy néger ese-
asszony és egy
nak köszönheti,
l fűtött boszu
hitt férje ellen.
borsos, francia
lves párisi derű,
entimentalizmus
an elfeledjük a
z erőszakoltsá-

ti Erzszi tökéle-
lvonásban pedig
megelevenítette.
mpertamentumos
párisi figuráján
közvetlen volt
Lackó Aranka
y megkapó elő-
ompás humorá-
s. I.

Bukarestben.
kán dühöngött
hosszat tartó
óriási károkat
kitépett. Igen
k. A forgalom
alak megron-
időre haszna-
az alacsony-
atolt a pin-
nösen nagy a
rendezett ki-
rületén, ame-
tatott, amely-

Színháznál.
ulyon baleset
znál. Mátyás
ttja a színpad
l megszusztott
a színpadra.
hogy a disz-
zama testébe
eszületét és
itették a sok
mentők Mátyás
linikára, ahol

Fehér Arthur,
szavalóestélyét
g az unitárius
itel. Az elő-
tkozik és a
es estét fog
Isac, Minu-
s és a világ-
ek. Jegyekre
e-könyvkeres-
s áron.

apju-
stés

HIREK

Az Új Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
Szerkesztők: **Giszkalay János és dr. Marton Ernő.**
Felelős szerkesztő: **Dr. Marton Ernő**
Az Új Kelet cikkeinek atányomását csak a forrás meg-
jelölésével engedjük meg.
Előfizetési árak: Egy hónapra 70 lei, negyedévre 200 le
félévre 380 lei, egész évre 750 lei.

— Ujabb bankbotrányok Budapesten. Bu-
dapestről jelentik: Tabovits Béla borkereskedő fel-
jelentésére a Szabadság-téri Orient Bank három
igazgatóját: Meisels Dezsőt, Rappaport Bélát és
Szegál Jenőt a rendőrség letartóztatta. A három
igazgató Tabovitstól százharmincmilliót csaltak ki
azzal az ürüggyel, hogy a bankrésztvényeknek egy-
részét neki adják át, holott a banknak egyáltalán
nem voltak részvényei. — **Diamant és Társa**
társaságai főnökei: Diamant Lipót, Becht Nán-
dor, Weisz Vilmos és Glück számos család és sik-
kasztás után megszöktek. Körözik őket. — Kele-
men Ernő budapesti ismert pénzember, gabona-
kereskedelmi rt. feljelentést tett, mert ötszázmilliót
elsikkasztott. Kelemen megbízást kapott gabona-
vásárlásra, de a pénzt elkártyázta.

— Antiszemita incidensek a kolozsvári kereskedőkongresszuson. Rövidesen megemlé-
keztünk a bukaresti kereskedők és iparosok
közének Kolozsváron tartott kongresszusáról.
A tanácskozásokon csak kevés erdélyi jelent
meg. A kolozsvári Reunirea Comerciala egyes
tagjai a kérdések szakszerű megvitatása helyett
gyakori antiszemita kirohanásokkal igyekeztek
megzavarni a kongresszus komoly lefolyását.
Különösen a vándorkereskedelem megszüntetésé-
nek és a falusi italmérések korlátozásának
kérdésében intéztek átlátszó tendenciájú táma-
dásokat a zsidó kereskedők ellen. Érdekes,
hogy a politizáló kereskedők antiszemita be-
állításait a regátbli román kiküldöttek felhá-
borodással utasították vissza.

— Erec-Jisraélben szabad a rádió. Jeru-
szálemről jelentik: A kormány egy június máso-
dikán kiadott rendeletében megengedi dróttalan
távirók és rádiókészülékek felszerelését. Tekintet-
tel arra, hogy már eddig is nagyszámú érkez-
tek ilyen kérések a kormányhoz, a készülékek
felszerelése a közeljövőben megtörténik.

— Két évi fegyházra ítélték a gyilkos ügyvédet. Budapestről jelentik: Tegnap tár-
gyalta a budapesti királyi törvényszék Aczél
Andor dr. ügyvéd gyilkossági esetét. Az ügy-
véd tudvalevőleg megszólított egy utcaleányt,
a leány barátja azonban kérdőre vonta az
ügyvédet. Szóváltás, majd dulakodás támadt
közöttük, miközben az ügyvéd előrántott zseb-
késével szíven szurta a fiatal embert, aki rögtön
meghalt. Aczél Andor dr.-t a törvényszék erős
felindulásában elkövetett emberölés büntetéseért
két évi fegyházra ítélte és annak ellenére, hogy
az ügyvéd ötvenmillió korona óvadékot aján-
lott fel, elrendelte azonnali letartóztatását.

**— Felrobbant egy amerikai hadihajó pán-
céltornya a nyílt tengeren.** San Pedroból je-
lentik: A Mississippi nevű amerikai páncélos
fedélzetén gyakorlatozás közben az egyik löve-
dek a páncélos acéltornyába tévedt, mely ab-
ban a pillanatban rettenetes robbanás köze-
pette összedült, lángokba borítva a fél fedél-
zetet. A kormányos azonnal San Pedro kikötő-
je felé irányozta hajóját, de a felfokozott
gyorsaság mellett sem tudta elérni, hogy az
egyre jobban elharapódzó tűz a hajó második
páncéltornyát is föl ne robbantsa már közvet-
len a kikötő közelében. A robbanás ereje a
városban is tetemes károkat okozott. A robba-
násnak negyven halottja és száznál több su-
lyosan sebesült áldozata van.

— Leszállították Szabó Dezső büntetését.
Budapestről jelentik: A kuria most foglalkozott
Szabó Dezső ismert sajtóperével és büntetését egy
hónapra szállította le. Az ítélet végrehajtását fel-
függesztették. Az ítélet indokolásában foglalkozik
Szabó védekezésével, amely szerint ő a tisztviselő-
osztályt akarta felrúzni letargijából. Az indoklás
szerint „a legnemesebb szándék” se mentesítheti
olyan esemény elkövetését, melyet a tör-
vény tilt.

— Megcáfolták a moszkvai expreszvonat
ellen elkövetett merénylet híréf. Néhány nap-
pal ezelőtt a világsajtót az a hír járta be, hogy
a moszkvai expreszvonat ellen merényletet kö-
vettek el és a vonat a levegőbe repült. A me-
rénylet híréf most hivatalosan megcáfolták.

— Betöréses rablás a galáci zsinagógában.
Galacból jelentik: Az elmúlt éjjel betörők jártak a
régii zsidó nagytemplomban. A női templom ajtajá-
nak felfeszítése után kötélhágcsón ereszkedtek le a
főhajóba, feltörték a frigszekrényt, leszedték a
tóraterületek értékes felszereléseit, többek között
egy antik tóramutatót, de magukkal vitték a va-
gyont érő koronadiszket és rengeteg imaköpenyt.
A templom előcsarnokában is felnyitották az egyik
szekrényt a betörők, akik közel milliós zsákmányt
vittek magukkal.

— Egy hirhedt budapesti kaszinó vége
Budapestről jelentik: A lakáshivatal tegnap
elrekvirálta a Szentkirály-utcai balatoni uri-
kaszinó legujabban erősen látogatott játékbar-
lang helyiségeit.

**— Potom száz lejért bíróságok is árú-
sitják az antiszemita szennyiratokat.** I. C.
Delaturda ur rájött arra, hogyan lehet össze-
kötni a kellemes hasznossal, azaz más szóval
hogyan lehet egy füst alatt jófajta antiszemita-
must és jófajta üzletet is csinálni. Delaturda ur
(nem tudjuk, milyen nevet takar ez a dallamo-
san csengő álnév) egy röpiratot szerkesztett össze
„Razboi de civilizatie” címen. A pamfletről,
amely az Ardealul-nyomdából került ki, csak
annyit, hogy rágalmaival és izléstelen stílusával
rekordot teremtett az antiszemita szennyiratok
irodalmában. Nem irigyeljük Delaturda urtól a
rekordori dicsőséget, ahhoz sincsen kedvünk,
hogy röpiratával vitába szálljunk, csak az iz-
léstelen pamflet kétségkívül szellemes terjesz-
tési módjának kulisszatitkait akarjuk leleplezni.
I. C. Delaturda ur ugyanis autón járja be
az erdélyi városokat és halomszámra cipeli
magával brosúráját. A különböző városokban
egyenesen a törvényszékre hajtat, ahol „consilier
la Curtea de Cassatie” (legfelsőbb semmitűségi
tanácsos) címen mutatkozik be. A bírák kellő
tisztellel fogadják a „tanácsos” urat, aki meg-
felelő számu pamfletet ad át a bírának azzal,
hogy darabonként száz lejért árúsítsák el. A jó-
hízemű és szolgálatkész bírák meg se nézik a
könyvet, mert hiszen természetes, hogy a magas-
rangu bíró, aki hozzá autóval is jár, csak ko-
moly, tudományos jogi, munkával foglalkozhat
s nem is lehet **erkölcs** bátorasága a bírák **kollégiá-**
lis szivességét igénybevenni. Csupa véletlenségből
azután leginkább zsidó ügyvédek szóltanak fel,
hogy száz lejért vegyék meg a „tanácsos” ur
jogi szakkönyvét. A zsidó ügyvéd jogi munkát
sejt és persze megnézi, hogy mit vett a pénzéért
és csak így derül ki, hogy száz lejell elég drágán
van megfizetve az a sok bornirtság és sületlen-
ség, amit Delaturda ur uszító iratában össz-
horodott. Megszoktuk már, hogy semmi rend-
kívüli dolgon ne csodálkozzunk. Ne is titkoznunk
meg Delaturda ur üzleti raffiniációján, csak azt
fursáljuk erősen, hogy még nem jöttek rá az
illetékesek arra, hogy a törvényszék nem könyves-
bolt és ha már könyvet árulnak, akkor nem
éppen azokat a lázító pamfleteteket illendő ter-
jeszteni, amelyek ellen a törvény őreinek hiva-
talból kellene erőlyes szigorral fellépni.

* Észak- és Délamerikába utazók kérjenek
azonnal prospektust „Cosulich Line”-től Bucuresti,
Calea Grivitei 181.

Kötött
harisnya
minden
szinben
25 lei

Flohr-
harisnya
minden
szinben
44 lei

**NAGY
HARISNYA-
VÁSÁR**

Muslin-
harisnya
dívat-
szinben
58 lei

Cérna-
muslin
minden
szinben
90 lei

MÉLYEN LE-
SZÁLLITOTT
ÁRAKKAL

Selymfátyot minden szinben 125 lei

BLATT

FÓTÉR 13

Dívatkeztükben és kötöttáruknban óriási választék!
A legjobb harisnyak csak BLATT-nál kaphatók!

— Fegyencek támadása a fegyőrök ellen.
Tegnap este 9 óra után a kolozsvári állomásról
három fegyházor három megbilincselte fegyencet akart
az ügyészség fogházába kísérni. A menet az ut
középen haladt s a járó-kelők ügyet sem vetettek
rájuk, a megszokott monoton lassúsággal lépkedtek
a fegyházorok, akik között lehorgasztott fejjel bal-
lagott a három fegyenc. Mikor a menet közel ért
az ügyészséghez, a fegyencek hirtelen ledobták
bilincseiket, rátámadtak őreikre, akiket hatal-
mas erővel ellöktek maguktól és futásnak eredtek.
Óriási riadalom keletkezett. A fegyházorok a mene-
külő fegyencek után vetették magukat. A fegyen-
cek villámgyorsan rohantak végig a Honvéd-utcon.
Izgalmas hajsza keletkezett. Lovasrendőrök érkez-
tek a helyszínre, akik segítségére voltak az örök-
nek. Másfélóra hajsza után Szamosfalva határában
sikerült a két fegyencet, Cristea Miron és Fran-
cován Juont letartóztatniok. A harmadik fegyencet
az egyik fogházor már-már elérte, ekkor a fegyenc
letért az országútról és a szántóföldeken át eltűnt.
A két letartóztatott fegyencet a rendőrségre kísér-
ték, ahol megkezdődött kihallgatásuk. A fegyencek
előadták, hogy rablásért vannak letartóztatva és
Bukarestből Vizaknára kísérték őket, ahonnan a
nyomozás kiegészítése után Kolozsvárra hozták va-
lamennyit. Utközben Vizaknán ráspolyokhoz jutot-
tak, Bilincseiktől már a vonaton megszabadították
magukat. Eleinte azon gondolkodtak, hogy a robo-
gó vonatról kísérlik meg a menekülést. Azonban alkal-
masabbnak látták, hogy ha Kolozsváron menekülnek
el az örök kezei közül. A harmadik fegyenc után
széleskörű nyomozást vezettek be.

— Házasság. Sternheim Adél Nadlac és
Keleti Lajos budapesti bankigazgató június hó
3-án házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés
helyett.)

— Érdekes rágalmozási pör a kolozsvári
törvényszéken” címmel május 12-iki számunkban
megjelent hírnkben azt írtuk, hogy a törvényszék
Petru Nicoara nagykátaí bírót, akit az ottani ál-
lomásfőnök perelt be rágalmozásért, kiről a bíró
azt állította, hogy csak pénzért utal ki vagonokat,
a bíróság felmentette. Simon Vilmos nagykátaí
állomásfőnök annak közlésére kért bennünket, hogy
a közleményben említett állomásfőnökkel ő nem
azonos. A bíró ellen rágalmozási pört nem ő in-
ditott hanem a nagykátaí pályafelügyelő.

— Szerdára halasztották el Szabó Vincéné
főtárgyalását. A hatszoros gyilkossággal vádolt
ösv. Szabó Vincéné ügyében a kolozsvári törvény-
szék mára tüzte ki a főtárgyalást. A mai napon
több hosszabb ügy foglalkoztatta a törvényszék
tanácsát, amely megszakítás nélkül délután 4 óráig
tárgyalt. Csak azután került volna a sor Szabó
Vincéné ügyére. Délután 4 órakor Bohatiel tör-
vényszéki elnök kihirdette, hogy tekintve a késő
délutáni órákat, a tömeggyilkosság ügyében a fő-
tárgyalást holnap reggelre napolja el.

**— Vasárnap lesz a Haggibbor uszóver-
senye.** A Haggibbor sportklub folyó hó 22-én,
vasárnap délelőtt 10 órai kezdettel tartja első házi
uszóversenyét a Diana-uszódában. Az uszóverseny
programja a következő: 50 méteres fiu- és leány-
gyermekverseny, 50 méteres ifjúsági mell- és gyors-
uszási verseny, 50 méteres oldal és hát, háziver-
seny. 50 méteres senior mell-, oldal- és hátuszás.
100 méteres senior gyors- és hátuszás. 50 méteres
hölgyverseny. Négyyszer 25 méteres ifjúsági vegyes-
staféta, négyszer 50 méteres senior vegyes-staféta.
Azonkívül buváruszás, műugrás és 1000 méteres
távuszás. A versenyt vízipóló-mérkőzés fogja befe-
jezni. A benevezési határidő folyó hó 20-án jár le.
Benevezni lehet Geiszt Adolfnál (Kinizsi-utca 6.
szám) vagy a Diana-uszódában. A gyerek és ifju-
sági versenyen a nevezési díj számonként tíz lej,
a senior-versenyen pedig husz lej.

— Ítélet a Szilágyi-Ercsey pörben. Buda-
pesti szerkesztőségünk jelenti telefonon: A bu-
bapesti törvényszék ma tárgyalta Szilágyi is-
meretes följelentését Ercsey Péter ellen, aki
rőla a „Szózat” című budapesti napilapban
rágalmozó nyilatkozatokat közölt. Az ítélet
szerint, bár Ercseyt a büntetőtörvénykönyv
idevágó szakaszaiban előírt büntetés alól fel-
kellett menteni, mégis meg kellett állapítani a
rágalmozás tényét, amelyből kifolyóan a tör-
vényszék Ercsey Pétert 3,440.000 korona per-
és 500.000 korona ügyvédi költség megtérítésére
ítélte. Mindkét fél felebbezett.

* Dr. Oprescu Mircea ezredes állatorvos, a
milánói egyetem volt hallgatója az összes állat-
betegségeket gyógyítja. Speciálista kutyabetegsé-
gekben. Rendel naponta d. u. 2—6-ig. Mikes
Kelemen-u. 1. Telefon 22.

KÖZGAZDASÁG

Újra a fablokk kezében a vagonkiutalás

A maros- és szamosmenti fablokkok visszanyerték elvesztett jogukat

(Cluj-Kolozsvár, június 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) A CFR. vezérigazgatósága még a múlt év folyamán megszüntette a maros- és szamosmenti favállalatok vagonkiutalási jogát. Ezáltal a blokkba tömörült fűrészvállalatok addig élvezett szállítási előnyei megsemmisültek. A vagonok kiutalása és kontingentálási joga ismét Bukarestbe koncentráldott, ami természetesen a fűrészelt faárak kitermelésével foglalkozó vállalatok szállítási lehetőségeit megbénította és a legnagyobb szállítási zavarokat okozta. A bukaresti vezérigazgatóság ugyanis nem a favállalatok tulajdonképeni szállítási igényei szerint utalta ki a vagonokat, hanem egészen bürokratikus alapon. A maros- és szamosmenti favállalatok blokkja éppen ezért számtalanszor interveniált a bukaresti CFR. vezérigazgatóságnál az irányban, hogy a vezérigazgatóság a vagonkiutalás és vagonkontingentálás jogát adja vissza a blokknak.

Többszöri tárgyalás után a favállalatok blokkjának intervenciója eredményre is vezetett. A maros- és szamosmenti szállítási blokkok vezetősége e hó negyediken Marosvásárhelyen

tartott ülésében bejelentette, hogy a CFR. vezérigazgatósága részben visszaadta a blokknak azt a jogát, hogy ellenőrizhesse és főleg irányítsa a fűrészelt áruk számára kiutalandó vagonok elosztását. Eszerint a CFR. vezérigazgatósága ezentúl a szállítási blokkok intenciója szerint végzi a kiutalásokat. Az eddigi kontingentálási módszer helyébe egészen új szempontok kerülnek. Ugyanis a vagonok kiutalása ezentúl nem a CFR. által jönnek látott és mindegyik vállalat számára külön-külön megállapított egység alapján fog történni, hanem az egyes vállalatok tényleges és momentáni szükséglete szerint. A CFR. tehát nemcsak nagyobb egységet vagonkontingens kiutalására kötelezhet, hanem alkalmazkodni tartozik az egyes vállalatok pillanatnyi berakodó képességéhez. Az új rendelkezés bejelentése megnyugtatólag hatott, különösen a marosmenti blokkban tömörült fűrészvállalatokra, mert bár az új rendelkezés nem is biztosítja a régi jogokat, mégis részben garantálja azt, hogy a fűrészvállalatok szállítási igényei a lehetőségekhez képest kielégíthetnek.

Tervek nemzetközi valutaegyezmény létesítésére. Az európai jegybankokat legközelebb konferenciára fogják egybehívni, melynek egy nemzetközi valutaegyezmény megkötése lesz a célja. Az egyezmény nemzetközi intézkedésekkel tenné lehetővé a bármely ország valutáját veszélyeztető spekulációs manővereket. A konferenciától remélik az egyes pénzügyi szakértők, hogy az európai valutákat stabilizálni sikerül és az egyezmény szempontjából számításba jövő államok pénzügyminiszterei lehetővé teszik az európai állami pénzügyek szanálását. Hír szerint Angolország, Olaszország, Japán, Svájc, Franciaország pénzügyi vezetői hajlandók a konferencia létrejöttét elősegíteni.

Egy szatmári részvénytársaság feloszlása. Szatmár városa és a Daciát bérli részvénytársaság között a bérleti összeg felemelése miatt előállott ellentétek olyannyira kiélesedtek, hogy a részvénytársaság felmondta a bérletet, a város pedig pályázatot hirdetett a Dacia bérletére. A városnak ez az intézkedése arra indította a Daciát bérli részvényeseket, hogy a részvénytársaság feloszlásáról gondoskodjanak. Nincs azonban kizárva, hogy az új bérlet elnyerése végett a feloszló részvénytársaság ismét meg fog alakulni valamilyen formában. Természetesen ebben az új érdekeltségben a fizetésekreptelenné lett Lászámitoló Bank nem vesz részt.

Tömeges fizetésekreptelenségek Szlovénkóban. A prágai hitelezői védőgyülethez az utóbbi héten mintegy tíz szlovénkói cég fizetésekreptelenségi bejelentése érkezett. A fizetésekreptelenséget bejelentett kereskedői cégek főleg Munkács, Trencsén és Ipolyvár városokból valók.

Egy ploesti petróleumvállalat terjesztése Erdélyben. A ploesti Rafineria Noris vállalat petróleumtermékeinek Erdélyben való eredményes elárúsítása érdekében érdekközösségi viszonyt létesített a kolozsvári Aquila Romana című vállalattal, mely különösen a Szamosvölgye és Torda vidékét látta el olcsó petróleum- és benzintermékekkel. Ugyanilyen viszonyt létesített a Rafineria a dicsőszentmártoni Banca Comerciala-val, mely az ottani földgázvidék egyik legjelentékenyebb gazdasági faktora, s mely Szászrégentől Nagyenyedig terjedő körzetben végzi a Rafineria termékeinek eladását. Éppen ezért a Banca Comerciala dicsőszentmártoni petróleumtelepét jelentősen megnagyobbította.

A textilpiac helyzete. A lej esésével a textilcikkék árai is mintegy tizenöt százalékos emelkedést mutatnak. A kereslet ugyyszólván elenyészően csekély, ami arra vezethető vissza, hogy a közönség fogyasztóképesége abnormisan csökkent. A raktárak áruval tömörtek, ennek tulajdonítható, hogy az árak emelkedése nem arányos a lej esésének mértékével. Az inkasszó rendkívül nehéz, viszont a nagykereskedők csakis hitelezés útján tudják kihelyezni áruikat. Mint hírlík, az erdélyi piacon a textilszakmában újabb fizetésekreptelenségek esedékesek.

Új cégbejegyzések a kolozsvári törvényeséken. A kolozsvári törvényeséken a követ-

kezű új cégbejegyzések történtek: Házépítő részvénytársaság, Petőfi-utca 3., alaptőke hétmillió lej. Az új vállalat igazgatósági tagjai: dr. Crainic Viktor városi tanácsos, Lendvai Emil bankigazgató, Plauder Géza igazgató, Torda Sándor igazgató, Domokos Ernő bankigazgató, Hollósi Endre brassói bankigazgató, Szőke Sándor nagyváradai bankigazgató, Schiffer Hugó budapesti műépítész. 2. Margau-i fogyasztási szövetkezet. 3. Felei népbank-szövetkezet. 4. Metallum elektrotechnikai vállalat, tulajdonosa Roska László.

A mai valutapiac

A bukaresti, aradi, temesvári telefonvonalak használhatatlansága miatt nem alakulhatott ki a mai valutapiac teljes képe. A délelőtti erős kínálat az árak laphulását idézte elő. Délutánra azonban szilárdabb árak alakultak ki. A következő árak voltak érvényben: Osztrák korona 310-312, magyar korona 415-420, cseh korona 676-674, svájci frank 40-60-40-70, francia frank 12-30-12-50, dollár 228-229, font sterling 995-1000, olasz líra 10-15-10-20.

Valutapiac június 17-én:

Zürich. Nyitás—Zárás: Berlin 135-75—135, Amsterdam 21125—21175, Newyork 565-50—566-50, London 2446-25—2446, Páris 31-25—30-25, Milano 2440—24675, Prága 1662-50—1662-50, Budapest 65-00—65-00, Belgrád 672-50—170-00, Bukarest 250-00—250-00, Varsó 109-609, Bécs 80-00—79-75.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

K. Fisel, Toplița. Levelét illetékes helyre juttattuk.

Sch. S. Careii Mari. Levelét áttettük az Erdélyrészi Palesztinahivatalhoz (Cluj, Calea Regele Ferdinand 48.), ahonnan kimerítő felvilágosítást fog kapni.

R. Emil, Careii Mari. Fenti üzenet önnök is szól.

U. Ferenc, Careii Mari, Fenti üzenet önnök is szól.

E. E. Borsec. Verse nem közölhető. Még csak biztatni sem merjük.

Sch. József, Sfântu Gheorghe. Levelére a Zsidó Jogyvédő Iroda fog válaszolni.

K. Elek, Satumare. Ertesítettük a kárvallott tulajdonost és ő fogja önnel az ügyet lelevelezni.

S. Jenő. A lapot megkaptuk. Köszönet.

M. S., Beclean. 1. Részleteiben nem ismerjük még azt az intézkedést, mely szerint revizió alá fogják venni az uszorbíróági ügyeket és így nem tudhatjuk, hogy a már végrehajtott ítéletek is felülvizsgálás alá kerülnek-e. Az alsófokú ítéleteket eddig is meg lehetett felebbezni. 2. Mindenfélre ipar üzésére azonos engedélyt adnak ki, csak a foglalkozási rovat kitöltése különbözik. Önnök is a szokásos blankettát kell kiadják, mely arról szóljon, hogy bizományi üzletre kapott engedélyt. 3. Azt, hogy az árul ellenőrző bizottság milyen dokumentumokat kíván, ügyvéd útján maguktól a spe-

kula-közegektől tudhatja meg, mert helyenként más-más az eljárás. 4. Ha a megbízó már kifizette a forgalmi adót, csak természetes, hogy öntől nem követelhetik újra, de fel kell mutatnia a befizetési nyugtát. Amennyiben mégis kötelezni akarnák erre, forduljon az illetékes pénzügyigazgatósághoz.

Ben Dovid, Cluj. Vitairatát nem használhatjuk. A fordítás nem sikerült.

SPORT

A bécsi Slovan 2:1 arányban legyőzte a Kinizsit

Féldió 1:0 a Kinizsi javára. A bécsiek 25 perc alatt rugták góljukat. Elindult a Középnémetségi válogatott csapat. Szerdán este érkeznek Kolozsvárra

(Cluj-Kolozsvár, június 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Egy napos késéssel érkezett meg Temesvárra a bécsi Slovan, mert szombaton még bajnoki mérkőzést játszott Bécsben. Rettenetes fáradtan vasárnap éjjel három óraker érkezett meg a csapat Temesvárra. Egy erős bajnoki mérkőzésrel a lábukban és két napos utazás fáradalmaival vették fel a küzdelmet a Kinizsi ellen. Félőtkor kezdődött a mérkőzés Morar dr. bíraskodása mellett. A Kinizsi a legjobb felállításban szerepelt és ezért egy kissé meglep az eredmény. Erős K. támadás jellemzi az első féldiót, melynek egyetlen gólját Tänzer beadásából Semler rugja a 22. percben. A második féldióben a bécsiek a szó. Vehemens támadást vezetnek a Ritter által nagyszertien védett kapu ellen. A 21. percben Bulla gyönyörű gólja révén egyenlítetnek. Ezután a Kinizsi visszahúzó és csupán védekezésre szorult, de már nem tudja megakadályozni a további gólokat. Morar korrektil bíraskodott.

Kellemes távirat érkezett tegnap Kolozsvárra a „Sport“ szerkesztőséghez. A Középnémetségi válogatott csapata közölte, hogy hétfőn este vonatra ültek és elindultak Romániába. A hír kellemesen hatott, mert még a legkompetensebb körök is azt hitték, hogy elmarad a mérkőzés. Annál nagyobb lendülettel láttak hozzá az előkészületekhez. A szövetség gondoskodott arról, hogy az első német csapatot külsőleg is impozáns fogadtatásban részesítsék. A vonatonál várni fogják a szövetség nevében Tatár dr., a Com. elnöke, Mitter dr. főtűtkár és azonkívül az egyetek egy-egy képviselője. A németek a szerda esti gyorsal érkeznek meg Kolozsvárra.

A közönség körében sohasem tapasztalt érdeklődés nyilvánul meg a mérkőzés iránt. A vidékről is számos távlati megkeresés érkezett a Comitathoz, melyben jegyeket rezerváltak maguknak.

Az intézőbizottság ma este ülést tart és összeállítja a németek ellen szereplő csapatot.

Uruguay lemondta a bécsi mérkőzést. A még most is Párisban tartózkodó uruguayiaktól levelet kapott az osztrák szövetség, melyben lemondják az osztrákokkal már két héttel ezelőtt leköött mérkőzést. Az osztrákokat a lemondólevél meglepte, mert a délamerikaiak anyagi követelésének az első szóra eleget tettek és megadták a 3080 dollárt, amit eddig még soha mérkőzésért nem fizettek az osztrákok. A világbajnok Uruguay semmivel nem indokolja a lemondást, csupán azt jegyzi meg, hogy a csapatnak sürgősen haza kell utaznia. A meggyőződés az, hogy az olimpiai bajnok nem akarja kockára tenni frissen szerzett babárait. Így megerősítést nyer az a hír is, hogy Uruguay budapesti mérkőzése is elmarad.

Hétfői eredmények: Nagyvárad. AAC—NAC 1:1. Biró: Nagy Lajos. Arad. AMTE—Juli 1:0 (0:0). Biró: Steinhübel. Kolozsvár. Victoria Oldboy—KMTE Oldby 5:0. A mezőny legjobb embere Saliceanu, ki egymagára 4 gólt rugott.

Külföldi eredmények: Varsó. Amerika—Lengyelország olimpia csapatjainak küzdelme 3:2 arányban az amerikaiak győelmével végződött. Berlin. Svédország—Németország 1:1. Brüsszel. Belgium olimpiai csapata 5:0 arányban legyőzte a svédek tartalékolt válogatott csapatát és ezzel revánsot vettek a párisi vereségért. Krisztiania. Németország—Norvégia 2:0. Strassburgban Egyiptom csapata 3:0 vereséget mért Strassburg válogatott csapatára. Lausanneben másnap az egyiptomiak 0:0-al végeztek a város válogatottjai ellen. Stuttgart. MTK—Kickert 2:1. Hamburgban győzött a budapesti FTC az Unio ellen 2:1 arányban. Kolozsvárt az a téves hír járta, hogy Budapeston a magyar válogatott csapat 7:0 arányú győelmét aratott olimpiai győzője Egyiptom felett. Tény, hogy 16-ikára Egyiptomot lekötötték Budapestre, később azonban a mérkőzést stornirozták.

Mozdony- és géprészeket

külföldről beszeréz
garancia mellett

Grossmann Jenő Nagyvárad

Baross-u. 10. / Sörgőncim
Grossmasin. Telefonszám 28

NE FÉLJEN!

Nem sir a gyermeke, ha Höfer-gyermekhintőporral és Höfer-gyermekkrémmel ápolja

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Szerda: Sultana. (Kolbai Idiko, Erényi Böske, Borovszky Oszkár és Gaál Sándor vendégjátékával. Utolsó bérletszám 150, C. Sorozatszám 434)
Csütörtök: A Bajadér. (Virág Lajos vendégjátékával. Sorozatszám 435)
Péntek: A sárga liliom. (Hoffmann Jaci főléptével. Sorozatszám 436)

MOZGÓK MŰSORA

Select-Mozgó: Szerda, június 18. *Kötelesség és utálat közt.* Rendkívüli szentimentális dráma egy tiszt életéből, 6 felvonásban, George Ohnet műve után. Főszerepben Edy Darcelea.

Uránia-Mozgó: Szerda, június 18. *A felhőtől rabolt nő.* Cirkusdráma 5 felvonásban. Főszerepben a trapéz királynője Merry Duncan.

Karlsbadból közvetlen importált
**porcellán és Steingut-
edények**
éttermi-, kávéházi- és háztartási felszerelések, csiszolt préselt és fuvott üvegarak, lámpaárak, demyohn, gyöngy-
szer és befőttesüvegek legelőnyösebben beszereshetők:
Ausländer Lajosnál Cluj
Piata M. Viteazul (volt Széchenyi-tér) 39. Telefon 954

Figyelem a nagy vashid arkáral
A elmsre ig. ellen
Aranyat, platinát és drágaköveket a legmagasabb árban beváltak. Legelőnyösebb bevásárlási forrás ékszerekben, órákban, dísz tárgyakban
Markovits Bernál ékszerész

Allandó
nagy raktár
a következő vegyszertári cikkekben: **Naftalin I-a pikkelses.** Borax prima raff. / **Borsav** / Formaldehyd 40% v. tiszt. **Karbonsav 39/40 I-a** vegytiszta (Schering) / **Borkősav** / **Vaselineolaj** fehér / **Szalmiak-szesz 0.910** / **Sósav** / **Chlorkali** chlorbarium, chromtimsó / **Chromkali**, antichlor, hamuszir / **Terpentinetc.** / **a francia nyulengy**
Festékek Engros Endatall Fűszerek
Árajánlattal szolgál:
KALMÁR-ÁRUFORGALMI RÉSZV. T.
Cluj, Str. Regina Maria 25.
Telefon: 4-25, 5-44.
Fiókok: Str. Regina Maria 42.
Str. Rugului 58.

Borszék fürdő
Szénasav- és iszapfürdők, meleg és hideg. Elsőrangú étterem a Breiner testvérek, Cluj, vezetése mellett. Szállodák és villák minden komforttal, villanyvilágítással. Maximális árak. Minden vonatonál kocsis és autóbusz közlekedés.
Szezon: július 1—szeptember 15. Rador Vasúti állomás: Toplița-Romána. No 2094

„La Corso”
Megnyílt
Landesmann Jenő
női divat áruháza
Cluj, Piata Unirei 17

Cluj, Piata Unirei 17
A nyári divat összes selyem
ujdonságai gyönyörű
választékban
stb. stb.
Schroff kezeje és felelőssége alatt
eredeti svájci gyártású és szappanok stb.

**Önmaga ellen vét, ha nem
Nagy és Szilágyi.**
nál festeti és tisztítja ruháját. Cluj, gyár Strada Barijitu (volt Malom-utca) 4. Felvételi helyek: Kosuth Lajos-utca 36. és Galamb-utca 23. szám alatt

Használjunk kizárólag
PLANTOL
לש
legjobb növényzslirt, mert ez
fiszta, egészséges és klados!
Főtisztelendő Fuchs Benjámín nagyváradi
főrabbi felügyelete alatt készült, szigoruan
ortodox rituális előírás szerint.
Képviselet: **HIENZ VILMOS Cluj**

Naphtalin
fehér pikkelyes. 100 kgos
hordókban kapható
Léb Fivéreknél, Cluj

PABRE LINE
FRANCIA HAJÓZÁSI TARSASÁG

Direkt vonalak — átszállás nélkül
Constanța
direkt
Newyork
Constanța-Jaffa-Marselle
Constanța-Délamerika
Constanța-Canada
Felvilágosításokért és jegyek iránt érdeklődni lehet
„Sarnia” Pasagiul Comoedia, Bukarest
és a „Reclama” Cluj
Rador

TRANSATLANTIQUE
RADOR
FRENCH LINE

Havre—New-York
Gyorspostajáratok
Kanada—Kuba—Mexikó—New-Orleans
Haiti—Antillák—Északafrika felé
Felvilágosításokat nyújt:
SOC. „SARNIA”
Pasagiul Comedia
BUCURESTI
és „RECLAMA” CLUJ
Rador 902

Călimanesti - Căciulata
elsőrangú gyógyfürdő és klimatikus üdülőhely.
Kénes fürdők. — Vize pompás hatású vérszegénység, mirigydaganatok, skrofulózis és reuma ellen.
Căciulata-viz felülmúlhatatlan a vese-, hólyag- és májbántalmak gyógyításában, valamint izületi gyuladások és köszvény ellen. **Căciulata-viz** fizioterápiával. A fürdőtársaság nagy szállója minden komforttal van berendezve. Számos magánhotel és villa. Hangversenyek, látványosságok, sport, kirándulások és más szórakozások. — Információt ad: Marele Hotel, Călimanesti.
Napfürdő!
Napfürdő!
Junius hónapban 30% engedmény!

APRÓHIRDETÉSEK

Éjszakai közlésnél egy szó 3.—, vastag betűvel 6.— lej. Leg-
nagyobb apróhirdetés 30 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény

Pálinkafőző 2 hektós
cylindres üst, teljes fel-
szereléssel, több szilvás
kádval eladó, Weisz Fe-
renc, Karika (Szilágy me-
gye). Esetleg ottan hasz-
nálható.

Jó referenciákkal ren-
delkező jóírású hivatal-
noknöt keresek magyar-
román nyelvtudással. Szem-
élyes jelentkezés Dentar
Candel, Str. N. Jorga 2.
(Jokai-u.) kéretik.

Harmadik és negyedik
gimnázista fiaim mellé ro-
mán, német és francia
nyelvismerettel bíró fiatal
tanárt vagy tanárjelöltet
keresek a nyári hónapokra
lakás és teljes ellátás el-
lenében. Ajánlatokat, Üdü-
lés címen a Friedmann
könyvkereskedése tovább-
bit. 7375

Négy gimnáziumot vég-
zett intelligens urileány
bármilyen irodai alkalma-
zást elvállal. Cím a kiadó-
ban.

מחור מלמד
zu 4 Kinder, welcher
'הומש רש"י גמרא ותוס'
tüchtig unterrichten kann,
für sofort sucht, die Erste
Hermannstädter Stempel-
fabrik A. Feld, Sibiu. 7373

Suterén helyiség, vilá-
gos, Piata Unirii (volt Fő-
tér) 20. sz. alatt 200^m mé-
tert meghaladó területtel,
azonnal kiadó. Értekez-
hetni ugyanott a bank-
ban. 7376

Nagy pénzügyi keres-
kedelmi affilicaióhoz
könyvvezetőt és saldo-
kontistát keres. Ajánlatok
életpálya, képességek és
igény megjelölésével „Ex-
press” címre kiadható. 7365

Vidéki iparvállalat nőt-
len segédkönyvelőt és iro-
distát keres. Ajánlatokat
referenciák közlésével a
kiadóba „Könyvelő” jel-
igére. 7371

LÁDAGYÁR

Mindegyikű ládákát és fadobozatát...
szállít a legelőzőbb napján

Sajovics és Lebovits fatereskedés és ládagyár
Cluj, Strada Cernuzi (volt Kajastu) 1. sz.

Villamostelepek

építését garancia mellett vállalja:
Zsigmond János
elektrotechnikai vállalat és mérnöki irodája
Cluj-Kolozsvár, Str. Vlahsja (volt Bélyai-u.)
Ujjonnan berendezett modern nagy gépjavitó- és
tekereselműhely. Szakszerű javítások és átte-
keresések. Gyenge áramú és magas feszültségű
berendezések. — Hálózatok tervezése és építése

„DIANA” sósorszesz

az egyedüli megbízható háziszerv

Fabrică de case de bani
Geldschrank-Fabrik
Pénzeszekrénygyár
Jakabfi & Co
TIMIȘOARA
Str. Timotei Cip. (Battyány-u.) 73
Telefon 12-68
Képviseleteink és munkatársaink:
Clujon Arthur Leovy & Co. száll-
ítók, Oradea-Maree „Stabil” gép-
lerakát Nagypiac, — Satu-Maree
Em. Weiss Söhne szállítók, —
Aradon Arnold Pollák szállító.

MEGÉRKEZTEK

a pehely-nyulször-
könnyű kalapok
DRBJA LEI 120.—
Weisz Siegfried kalap- és urdivatáru-
házába Cluj, Calea Reg. Ferdinand 6.

Kiváló minőségű, kellemes és üdítő

tordai sör

Gyár: Turda, telefon 5. Főraktár: Cluj, telef. 394

Nagyiparosok! Kisiparosok!

Gondoskodjunk
helyeinkről

Kolozsvári Mintavásár

Küldje be minden kiállító jelentkezési
lapját mielőbb a Vásár-Irodához
Cluj, Kereskedelmi és Iparkamara

1 9 2 4
Aug. 31-től
Szept. 14-ig

„Rador” No 2095

Az „UJ KELET” könyvosztálya

Cluj, Str. Baron L. Pop 10.

Egyszáz lej értékű **ingyen** az Uj Kelet min-
den előfizetője és olvasója, aki az alábbi csoportot megrendeli:

I. csoport:

- Sch. Alejchem: Leégett nemesek (Kötve. Novellás könyv)
- Ujvári: Bosszuálló Isten (Regény)
- Goldschmidt: Egy zsidósors (Amatőr példány. 3 kötetes regény)
- Giszkalay: Titok. (Egyfelv. dráma)
- Agnon: És a meggömbödt kiegyene-
sedik. (Regény)
- Nordau: Dr. Kohn. (4 felv. dráma)
- Biró Lajos: A zsidók utja. (Tan-
ulmány)
- Giszkalay: Támár. (Amatőrpeldány.
Bibliai regény)

Ezt a hatszáz lejes sorozatot ötszáz lejért (és portó) szállítjuk előfizetőinknek és olvasóinknak a pénz előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel.

★

Nyolcvanlej értékű **ingyen** az Uj Kelet min-
den előfizetője és olvasója, aki az alábbi csoportot megrendeli:

II. csoport:

- Sch. Alejchem: Leégett nemesek. (Füzve. Novellás könyv)
- Grotto: Zsidó renaissance. (Kötve. Tanulmány)
- Goldschmidt: Egy zsidósors. (3 kö-
tetes regény)
- Gorion: József és testvérei. (Bibliai regény)
- Kaczér: Golem ember akar lenni. (Drámai szimbolum)
- Giszkalay: Támár. (Bibliai regény)
- Sombart: A zsidók jövője. (Tanulm.)
- Paneth: Utazásom a Szentföldön. (Utélírás)

Ezt a 380 lejes sorozatot háromszáz lejért (és portó) szállítjuk előfizetőinknek és olvasóinknak a pénz előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel.

★

Harminc lej értékű **ingyen** az Uj KELET minden előfizetője és olvasója, aki az alábbi csoportot megrendeli:

III. csoport (ifjúsági könyvek):

- Dr. Bai: Zengő hárfá.
- Nordau: Mesék.
- Kabbalisták és Csodatevők.
- Paneth: Utazásom a Szentföldön.
- Konrad: Futball ABC.
- Sch. Alejchem: A 13. Robinzon.

Ezt a 130 lejes sorozatot száz lejért (és portó) szállítjuk előfizetőinknek és olvasóinknak a pénz előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel.

★

Husz lej értékű **ingyen** az Uj Kelet minden előfizetője és olvasója, aki az alábbi csoportot megrendeli:

IV. csoport (cionista tanulmányok):

- Sokolov: Uj zsidó.
- Gorelin: Cion és Golus.
- Pausker: Antremantipatio.
- Dr. Marton: A zsidó nemzet Erdélyben.
- Mairovits: Tora és cionizmus.
- Dr. Blank: Mit akar a cionizmus.
- Goldmann: A zsidó nemzet köve-
telései.

Ezt a 90 lejes sorozatot hetven lejért (és portó) szállítjuk előfizetőinknek és olvasóinknak a pénz előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel.

Kisérje figyelemmel további sorozatainkat!

Első Erdélyrészi Ékszerárnyagár

Cluj, Calea Regale Ferdinand 14. sz. 20
Feltétel: Intervenban 3-13

Ékszerárnyagár, nagykereskedés
Fogószati arany és ezüst
Kiszle és Schwarzwaldi órákban, valamint kincsek
tárgyakban nagy lezrakat.
Csak viszontelárnyagárak!

Kolozsvári Nyomda- és Képezővállalat R.-T. nyomdája Cluj, str. Baron L. Pop (vált Brassay-utca) 10. sz. am.

1924 június
A fasz...
Két hón...
ruzták meg...
fellengős írá...
füstölő fákl...
latott a Cap...
solini, a régi...
latin nagyság...
és könnyen...
szik, ennél a...
uralom hata...
pontját és az...
A dagályos...
elpárolog és...
előmered a...
bűne és korru...
hónappal ez...
magasan loba...
ját, ma már...
sok sikátorai...
megsáltak é...
Matteotti...
meggyilkolá...
meg Olaszor...
végső kifejl...
gyilkosság ig...
a vizsgálat, h...
voltából, de...
vesznek az o...
már tudjuk...
képviselő hat...
amelyben lo...
vezető polit...
lami javakk...
A bűnösök...
legyegegyer...
lót elrabolta...
esetben nem...
esemény a le...
nem megy tu...
nikus olaszok...
totta fel az o...
terror leple...
fantasztikus...
tény mutat...
legerősebb osz...
a diktatura...
Emberek...
egyszerű kis...
vidéki néptar...
pálnak, palot...
ják a könnye...
is derült min...
rénylet szerve...
mával azzal fé...
letartóztatásba...
tán vigyázzan...
Sámson lesz...
badon járó b...
nek segítéger...
és teljes mez...
népnek, hogy...
tül forró lelke...
nyegetésnek k...
országban az...
tozott a hang...
fascista vezér...
társukat kisz...
dalmi átalakul...
sők között va...
mutakozik a...
kutatásában...
A Matteotti...
mint száz fasc...
riadalmat és n...
táborban. Enn...
kifejezése az...
legnagyobb b...
natósított kor...
pressziót merít...
ban már nem...
hanem csupán...
építmény, am